

čile »Neue Zürcher Nachrichten« iz italijanskega vira in ta vest pravi, da je pri obisku francoskega ministrskega predsednika v Rimu sklenilo, da mora Italija 250.000 mož svojih teritorialnih čet — nekak naša črna vojska — poslati na Francosko za službo na fronto. 50 bataljonov da je že odšlo. Tako je mogoče Francoski, da lahko vse svoje čete pošlje na fronto. Odposlani bataljoni dobivajo svoje denarne prejemke od italijanske vojne uprave. Njihovi znaki, stroka in polkovna števila so zakriti s črnim trakom. Uredništvo omenjenega črniškega lista pripominja k tej vesti, da jo je prejelo že zadnji ponedeljek, a je vključil prvovrstnemu viru, iz katerega izhaja, ni upalo objaviti zaradi izredno važne vsebine, dokler se ni sedaj vsebina te vesti v polni meri potrdila s pristojne strani.

Recimo, da obe te vesti odgovarjate resnici. Kak uspehi bi imeli za Francosko? — Če štejejo srbske čete na Krfu 150.000 mož, bi imeli Francozi, če bi vrgli na fronto tudi še onih svojih gotovo manjvrednih 250.000, ki se nahajajo za fronto in jim jih tamkaj nadomestijo Italijani, skupaj 400.000 mož, armada, ki bo gotovo izdala precej, če bi bila že sedaj pripravljena, da udari. Toda Srbov je baje vkrcanih doslej 15.000 in 50 italijanskih bataljonov tudi ne znaša več kot 50.000 mož, skupaj torej 75.000. In to je tudi šele na potu. Ali ne bo morda — če je sploh stvar resnična — tudi ta francoska akcija toliko prepozna, kot bi bila prepozna akcija za nabave težke artiljerije, ki jo dobite Francoska in Angleška šele v dveh mesecih, kajti nekako v istem času bi mogla Francoska šele v resnici razpolagati s srbskimi četami, ki so danes še na Krfu, in onimi svojimi, ki naj bi jih nadomestili Italijani. Če Francoska sedaj, ko jej je treba napeti vse svoje moči, da ustavi, oziroma zavrne nemški naval pri Verdunu, ni dovolj močna sama v sebi, potem jej v resnici preti, kakor je dejal Hervé, s padcem Verduna najdalekosežnejša moralna katastrofa, a ne samo moralna katastrofa, temveč prav lahko tudi — končni poraz.

Položaj.

9. marca.

Kakor so doznali čitatelji iz zadnjega uradnega poročila, so Nemci — zasedši par vasi in postojank pred Verdunom — dosegli uspehov, ki so sicer le manje epizode v orjaški borbi, ki pa utegnejo imeti izdaten pomen za nadaljnji razvoj nemške ofenzive. Da pa je na sploh situacija stacionarna, utegne biti vzrok tudi v tem, da obe stranki pritegate ojačenja in se skušate čim bolj utrditi. Vrše se gotovo velike priprave — sosebeno tudi v pogledu težke artiljerije — kar podkreplja domnevo, da bo boj še nekoliko časa valovil sem in tja brez odločilnih udarcev.

V sporu med Zjedinenimi državami in Nemčijo pričakujejo nekateri resnega konflikta med predsednikom republike Wilsonom in kongresom, zakonodajnim zastopstvom Zjedinenih držav, ker ta poslednji ne soglaša z Wilsonovo politiko. Te nade težko da bi se uresničile. Kongres odloča sicer o vnanji politiki, torej tudi o vojni in miru, toda predsednik je vrhni poveljnik vse oborožene sile, pred vsem pa — in to je odločilen moment — ni odgovoren kongresu, ker ga ta ne voli, marveč vseskojno prebivalstvo, državljani Zjedinenih držav. Tudi more predsednik Unije proti vsakemu zakonu, ki ga je sprejel kongres, uveljaviti svoj suspenziven (odložen) veto in ga more vrniti senatu v novo razpravo. Tako ne more postati noben sklep zakon, ako mu ni pritrdil predsednik, razun da sta ga senat in reprezentančna zbornica sprejela z dvetretjinsko večino. Predsednik Unije ima torej veliko moč in velika pooblastila in zato ni verjetno, da bi prišlo med kongresom in predsednikom do resničnega in resnega konflikta, in tisti, ki se nadejajo, da bi se pojavila nezadovoljstva z Wilsonovim postopanjem — kakršni je bila n. pr. resolucija senatorja Goreja — vplivati v smislu izpremembe politike Zjedinenih držav v konfliktu z Nemčijo, doživijo skoro gotovo razočaranje.

Vojne šovene v Italiji je papežovo zadnje mirovno pismo kardinalnemu vikariju Pompiliu, ki je priobčujemo na drugem mestu — hudo razjarilo. Ti politični krogi da pravijo, da kdor govori za takojšnji mir, želi zaveznikom posebno pa Italiji žalosten konec vojne. S tem, da papež vidi le nadloge vojne, da izpodkopajuje moralno vlogo naroda. — Čudna teorija in čudna logika to. Potemtakem ima sedanja vojna Italije eno samo etično oporo, ki bi bila — vojno hujkanje. Taka moralna je nemoralna.

Turki so baje opustili operacije na Sueskem kanalu. Turške čete da so odšle od meje. Tako vsaj javlja »Giornale d'Italia«. Vir sicer ni posebno zanesljiv, ali neverjetno ni to. Seveda ne pomenja to definitivnega odnehanja od operacij proti Egiptu, marveč le dobro preračunljeno začasno odredbo vsled dogodkov na kavkaškem in maloazijskem bojišču, kjer hočejo Turki z vso silo zaustaviti ruski pritisk.

Kakor znano, je Portugalska, ki jo ima Anglija popolnoma v svoji oblasti zagrebla grdo nasilje s tem, da si je enostavno prilastila nemške trgovske ladje, nahajajoče se v tamošnjih vodah. Preko Bukarešte prihaja sedaj vest, da je Nemčija poslala Portugalski ultimatum, ki jo pozivlja, naj takoj zopet izroči zaplenjene ladje. Toda, učenec je tak, kakršni je njegov mojster. »Berliner Tageblatt«

javlja, da je Portugalska na nemški protest izjavila, da ostaje pri zaplembi. Nu, zabeležena bodi tudi druga verzija, ki trdi, da odgovor Portugalske še ni došel. Računati pa je, na vsak način, da se spor še poostri, ker Nemčija nikakor ne misli mirno trpeti takega postopanja in bo izvajala konsekvence, čim se sestane nemški zvezni svet.

Glede Grške in Rumunske prihajajo vesti, kakršnih smo pač že navajali iz teh dveh dežel — nepreračunljivosti in omahljivosti.

»Times« prinašajo sicer neverjetno vest — ali kaj je v današnji Grški še neverjetno? — da je Venizelos zopet prišel v milost. Prišlo da je med njimi in kraljem do sprave. Venizelos da je bil opečeno v avdijenci, ker je notranja politična kriza neizogibna. Rekli smo, da so te vesti neverjetne in vendar — v Grški verjetne. Stvar je tem bolj sumljiva, ker prihajajo podobne vesti o Venizelosovih avdijencah tudi iz Bukarešte. Sumljivost pomnožuje še nadaljna vest iz istega vira, da je prišel k grškemu kralju tudi srbski ministrski predsednik Pašić. Ti dogodki da so posledica nedavnega obiska francoskega generala Sarraila — zapovednika v Solunu — v Atenah. Toda tudi glede uspeha tega obiska obstoji še druga verzija, po kateri se je avdijenca Pašića nanašala le na združenje ostankov srbske vojske na Krfu. Po vsem, kar smo že doživeli v Grški, bo najbolje, ako obojne vesti sprejemamo z vso rezervo. Možno je eno, a ni izključeno tudi drugo.

Razne politične vesti.

Papež za mir. Papež je naslovil na generalnega vikarja, kardinala Pompilija, pismo, v katerem pravi, da s krvavečim srcem motri bratomorni boj ter da je ukrenil korake, da bi se temu boju napravil konec. Toda zastoji. Zopet povzdiga svoj glas proti vojni, ki se zdi kot samomor civilizirane Evrope. Vsako sredstvo, ki dovaža do cilja, je zaželeno. Neka pobožna dama je predlagala, naj bi se v predstoječem postnem času združili duševno k molitvi in pokori, da bi izprosili konec strašne nadloge. Papež zaupa, da se verniki v vseh vojskujočih se deželah združijo k molitvi in pokori, da bodo prosili Boga za mir. Vsem, ki molijo, podelja apostolski blagoslov.

Aprovizacijske stvari.

Kdaj dobimo izkaznice za sladkor?

Dunajski listi so te dni objavili odredbo nižjeavstrijskega namestništva, da se uvajajo izkaznice za sladkor 19. t. m. To nam je dalo povod, da vprašujemo, kdaj se uvedejo izkaznice za sladkor tudi pri nas v Trstu.

Resnica je namreč, da so se v tržaških skladiščih nahajale še pred kratkim znatne množine sladkorja — ali se nahajajo še danes tam, nam ni znano —, resnica pa je prav tako tudi, da danes, komaj par dni po razglasitvi splošne ministrske naredbe o uvedbi sladkornih izkaznic, ni skoraj pri nobenemu trgovcu v Trstu več dobiti niti koščka sladkorja.

Kam je torej v dveh dneh izginil ves sladkor?

Nikakor ne moremo verjeti, da bi bilo občinstvo v teh dveh dneh kupilo ves sladkor, kar so ga imeli trgovci v zalozah, in prav tako ne moremo verjeti, da bi bil resničen izgovor trgovcev, da jim skladišča nočejo dati več sladkorja. Resnica je gotovo, da je občinstvo kolikor mogoče hitro seglo po sladkorju v trgovinah, toda trgovci so tedaj že imeli nalogo, da posameznim strankam ne smejo dati več kot po en četrt kilograma. Zato nam je neumljivo, da bi bil mogoč ves sladkor izginiti kar naenkrat. Verjamemo tudi, da so si ljudje, imovitejši, ki lahko vsak dan izdajo 10, 20 in še več kron, ne da bi zato morali par dni stradati, nabavili te dni po toliko in toliko kilogramov sladkorja, pošiljajoč svoje ljudi in tekačje sami od trgovine do trgovine, toda kaj naj store ubožnejši sloji, ki žive od dne do dne z onim malenkostnim zaslužkom, da ga imajo, in ono malo podporo, ki jo dobivajo, in si ne morejo, kakor hrčki, zbirati v svojih šrambah zalogo za mesec in mesec? Ali naj se ti ubožnejši sloji sedaj, ko je sladkor, ali v resnici ali pa le navidezno vsled skripanja, izginil iz trgovin, res morajo odrekati najvažnejšemu živilu, s katerim

se v Trstu najmanj dve tretjini prebivalstva preživlja danzadnem, namreč — kavi? Najmanj dve tretjini tržaškega prebivalstva ne pozna zjutraj in zvečer druge hrane kot kavo, in sladkorja ni, ker je po trgovinah ali v resnici razprodan, ali pa pokrit!

Zato mislimo, da smemo z vso pravico opozarjati pristojne kroge, naj nikar ne odlašajo z uvedbo izkaznic za sladkor, ker bi to pomenjalo z vsakim dnem zavlačevanja hujši udarec ravno za tiste sloje, ki itak že največ trpe zaradi vojnih razmer. Komur ne manjka denarja, mu tudi živil ne manjka; kdor pa mora obrniti vinar trikrat, preden ga izda, pa vsled žal, nepotrebnega odlašanja in zavlačevanja poklicanih činiteljev, niti za ta svoj ubogi vinar ne more dobiti, kar najnujnejše potrebuje za življenje. Ali bi ne bilo edino le prav, da bi se bile posebno pri nas v Trstu, ko imamo za čas pred izkaznicami vendar že tako slabe izkaznice, glede živila, za katere so se uvedle izkaznice, — istočasno s splošno ministrsko naredbo, ki je bila pač napovedana že pred daljšim časom, izdale tudi izvršilne odredbe za Trst in Primorsko in se tako napravil red že takoj v začetku? Ali naj se sedaj morda tudi pri nas v Trstu uvedejo sladkorne izkaznice šele 19. t. m.?

Kakor je razvidno iz objave predsedništva zadruge jestvinčarjev v današnjih listih, se pozivljajo trgovci, da naj pridejo danes ali jutri v zadrugo pisarno, kjer dobe izkaznice, na podlagi katerih dobe potem sladkor pri grosistih. Torej danes in jutri bo že zopet sladkorja pri trgovcih, toda ali naj gre stvar zopet tako dalje, kakor je šla doslej, da naj ostane zato ljudstvo brez sladkorja, ker imovitejši ljudje mimogrede pokupijo tudi odslej ves sladkor, kolikor ga dobe trgovci za prodajo na drobno?

Nujno potrebno je torej, da pristojni krogi ukrepejo nemudoma vse potrebno, da se ne bodo godile take nerednosti, in predvsem, da se sladkor ne bo morda skrival zopet; drugo pa, da se nemudoma uvedejo sladkorne izkaznice.

Domuče vesti.

Smrtna kosa. Umrli je včeraj popoldne v Škedenju tamošnji posestnik g. Anton Godina-Pačol. Pokojnik je bil obče spoštovan mož in značajan rodoljub. Svojo družino je vzgojil v strogo narodnem duhu. Hči Marija je učiteljica v Škedenju in soproga Šolskega voditelja na Katinari, g. Cirila Valentiča, sin Leander, ki je tudi učitelj, pa se nahaja sedaj na severnem bojišču, a tragično je, da mu ne vedo naslova. Hčerka Karmela pa je soproga Silvestra Godina-Kudriča, člana znane kremenite družine v Škedenju. Pokojniku bodi ohranjen blag spomin, a žalujoči rodobini iskreno sožalje. — Pogreb bo jutri v soboto ob 3½ popoldne iz hiše žalosti v Škedenju št. 437.

† Fran Klemenčič. V »Slovencu« čitamo sporočilo, da je gospod Fran Klemenčič, deželni stenograf na Kranjskem, a sedaj enoletni dobrovoljec 17. pešpolka, v Judenburgu izdihnil svojo dobro dušo. Z iskrenim obžalovanjem smo sprejeli to vest, da si smo po dejstvu, da je vojaška oblast brzojavno pozvala gospo soprogo v Judenburg k bolniškovni postelji in po pismu, ki nam ga je pisala sedanja gospa vdova, slutili, da je bolezen težka in da se je težko nadejati ozdravljenja. Truplo prepeljejo iz Judenburga v Ljubljano. V karakteristiki, ki jo podaja »Slovenec« o pokojniku je rečeno, da življenje mu ni bilo nikdar — prijatelj in da je mnogo trpet radi svojega dobrega in mehkega srca. Da, tak je bil pokojni Fran Klemenčič, takega smo ga poznali za časa njegovega bivanja in delovanja v Trstu. Mehak je bil kakor nežno dete in vsaka neprijetnost je bolno odzvanjala v njegovi rahli duši. Cesto ga je bilo treba tolažiti in spodbujati.

Dokler je bil v Trstu je bil tudi izvrsten sotrudnik našemu listu in nekdanji »Slovenki«. Priznujemo se »Slovencu«, ki želi pokojniku: »Ljubil je domovino — naj mu njena sveta zemlja da sladok, miren počitek!« Gospej vdovi naše najiskrenejše sožalje.

Sladkor in kava. Uvedba prisilnega štedenja s sladkorjem je dala »Arbeiter Zeitung« povod za daljši komentar z ozirom na vprašanje aprovizacije. Prišli smo v stisko in gospodinjje naše so vznemirjene. V tem strahu je vse hitelo z nakupovanjem, a to je zopet zavedlo oblasti k prenapljenemu nastopu. Nu, stvar pride zopet polagoma na svoj tir, kakor že večkrat.

To bo dobro delovalo v toliko, da bo premožnejšim zabranjeno porabo čez mero povprečnosti in da ubožnejšim zagotovijo znosljivo povprečno množino. Prisilno šte-

denje ima ta smisel, da ne porabimo prebitka na sladkorju, marveč da ga porabimo, da s sladkorjem nakupimo v inozemstvu druge stvari, na katerih trpimo pomanjkanje. Če je temu tako, potem moremo že sprejeti neprijetnosti sladkorne karte. V miru so porabljali na Dunaju 136 kilograma za vsaka usta, sladkorna karta nam obljublja 1625 klg. To zadošča za silo. Neugodnejše stoji stvari s kavo, ki jej je uvoz zelo otežkočen vsled poojstritve trgovinske vojne po Angležih. Sicer bomo imeli tudi nadalje tega priljubljenega — strupa za živce, ali drag bo. (V Trstu je cena dospela že do 10 K). Ali usodno je, da je vse to prišlo hkratu: s kruhom, z moko, krompirjem, sladkorjem, kavo. Sedaj je čas, da uradi za živila razvijejo najskrajnejšo delavnost, da k dnevnim potrebščinam pridružijo nekoliko rezerv, da ne bomo živeli tako od roke do ust.

Mestna zastavljalnica nam sporoča: Nekaj časa sem se že kar javno pokupujejo zastavni listi mestne zastavljalnice, vključno temu, da zakon izrecno prepoveduje tako ravnanje, ki ni samo prepovedano, temveč tudi škodljivo za prodajalca zastavnega listka. Z ozirom na sedanje čase rastejo zastavljalnice je opozorilo oblasti na to nedovoljeno kupčijo in je, s privoljenjem cesarskega komisarja, ukrenilo v smislu čl. 16. opravilnika, da se more vršiti predčasna dražba vsakega zastavljenega predmeta. Na ta način prinese predmet, ki se proda na dražbi, onemu, ki ga je primoran prodati, veliko več, kot pa če proda zastavni listek, kar se je tudi jasno pokazalo pri prodajah v mestni zastavljalnici v zadnjem času, kjer so se v korist strankam dosegle tako visoke prodajne cene nad zastavno ceno, kakor še nikdar doslej, in so v nekaterih slučajih znašale celo več kot trikratno zastavno ceno. Kdor želi predčasno prodajo zastavljenega predmeta, mora samo dokazati, da je on zastavil dotični predmet. Oglasiti se je treba pri ravnateljstvu mestne zastavljalnice, vsak dan od 8 dop. do 3 pop. Predmeti, za katere se more prositi za predčasno dražbo, so vsi nedragoceni predmeti, in za sedaj samo one dragocenosti, ki so bile zastavljene na rdeče listke serije 138 (drugo poluleetje 1915) in na rumene listke serije 139 (prvo poluleetje 1916).

V nedeljo, 12. t. m. se uprizori ob 4 pop. v Škedenju v dvorani »Adrija« igra »Nežka z Bleda« in burka »Kralj Herod«. Čisti dobiček je namenjen za Rdeči križ in sklad za vdove in sirote padlih junakov. Vstopnina 40 vinarjev; s sedeži vred 60 vinarjev.

Mestna zastavljalnica. Danes od 9 dop. do 3 pop. se bodo prodajali na dražbi nedragoceni predmeti serije 136., zastavljeni meseca novembra 1914. na bele listke, in sicer od št. 40.500 do št. 42.000.

Poslano*)

Zadruga Jestvinčarjev in dr.

Na podlagi pooblastila pristojne oblasti se pozivljajo zadrugniki, da se danes in jutri do poldneva prijavijo v zadrugni pisarni in predložijo račune o sladkorju, nabavljenem v mesecih decembru 1915 in januarju 1916 in to v namen, da dobe izkaznice za nabavo sladkorja od grosistov.

TRST, 10. marca 1916.

Predsednik:

M. Robba.

*) Za članke pod tem naslovom odgovarja uredništvo le toliko, kolikor mu veljava zakon.

Brez posebnega obvestila.

Tužnim srcem naznanjamo prijateljem, znancem in sorodnikom, da je umrl danes po dolgi in mučni bolezni nepozabni nam

Anton Godina - Pačol

Pogreb se bo vršil v soboto, dne 11. t. m. ob 3½ pop. iz hiše žalosti Škedenj 437 na domače pokopališče.

ŠKEDENJ, 9. marca 1916.

Lucija roj. Sancin, soproga. — Marija por. Valentič, učiteljica, Karmela por. Godina, Gizela, Herta, hčere. — Leander, učitelj (sedaj na bojišču), Stanko, s.n. — Ciril Valentič, bolški voditelj, zet. — Silvester Godina-Kudrič (sedaj pri mornarici) zet. — Ksenija, Fuška, vnukinja.

MALI OGLASI.

Doujsetletni mladenci, ki zna slovensko, nemško in italijansko v govoru in pisavi ter strojopisja, išče primerne službe. — Po-nudba pod »L. B.« na ins. odd. Edinosti. 121

Zgubila se je v sredo okoli 8 ure zjutraj po cesti iz Rojana do ul. Caserma zlata verižica s starinskim medaljonom-sliko. — Pošteni najteltelj je naprosen da odda v knjigarni Gorenjec, ul. Caserma 16. 122

Kdor je našel na cesti Ključ-Katinara dve konjski odejli naj jih prinese finančni straži na Katinari. Dobi se nagrada. 123

Na debelo samo za preprodajalce.

Nogavice, sukanec, pipe, mlo, gumijevе podpet-nike, razni gumbi, denarnice, mazilo za čevlje, električne svetiljke, baterije, pisarni papir, ko-pirni svinčniki, zaponke, prstani rdečega križa, krema za brado, žlice, razna rezila, robci, mrežice za brke, pletenine, srajce, spodnje hlače, ogledala, ustnike, razne glavnike, zaponke »Patent Knöpfe« in drugo prodaja JAKOB LEVI, ulica S. Nicolo št. 19. 62

Na prodaj so 3 mladi bernarski psi. Ulica dell'Istria 14, trgovina. 119

Zlatarnica MICHELE NORSI, Trst, Corso št. 37. Kupuje, prodaja ter izme-njava zlato, srebro, platin in briljante po najvišjih cenah. 68

Fotograf Anton Jerkič posluje zopet v svojem ateljeju v Trstu, Via delle Poste št. 10. 246

Lokavska hramilnica in posojilnica v Lokvi reg. zadruga z neomejeno zavezo vabi na

redni občni zbor

ki se boode vršil

dne 19. marca 1916 ob 2 pop. v uradni sobi v Lokvi.

DNEVNI RED:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Potrdilo računov za leto 1915.
4. Čitanje revizorjevega poročila.
5. Nadomestna volitev nadzorstva.
6. Predlogi in nasveti.

LOKEV, dne 10. marca 1916.

NAČELSTVO.

V služnju nesklepnosti se vrši občni zbor pol ure pozneje ob vsakem številu udel žnec.

Umetni zobje

Z In brez čeljusti, zlate krone in obročki

VILJEM TUSCHER

konces. zobotehnik

TRST, ul. Caserma št. 13, II. n.

Ordinira od 9 zjutraj do 6 zvečer.

Umetno-fotografični atelje

Trst, ulica del Rivo št. 52 (prilijni) Trst

Izvršuje vsako fotografično delo kakor tudi razgleda, posnetke notranjost lokalov, porcelanaste plošče za vsakovrst. spomenike. POSEBNOST: POVEČANJE IN VSAKE FOTOGRAFIE III Radi udobnosti gospe, naročnikov sprejema naročbe in jih izvršuje na domu, ev. tudi zunaj mesta po najzmernejših cenah.

Trst, ul. del Rivo št. 42

Dr. HORVATH

TRST, Via Carintia 39

Specialist za KOŽNE in SPOLNE BOLEZNI

ŠIBKOST in NERVOZNOSTI

za BOLEZNI v NOGAN in SKLEPIH

Sprejema od 10 - 1 pop. in 4 - 7 svate

ob nedeljah od 10 - 1.

Velik prihod

Španskih smokev (fig) v košarah, 200 žakljev čebule, dateljev v zabojih, mandeljnov pinjolv, suhega grozdja „Sultanina“, olupljenih orehov, belega in zelenega mila ter 100 zabojev čokolade.

S. A. DESSILLA - Trst

ulica Valdirivo št. 13 in ulica Vienna št. 4.